

Α) ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

! Τα επίθετα προσδίδουν ιδιότητες στα ουσιαστικά σε **τρεις βαθμούς**:

- 1) **θετικός βαθμός** ! φανερώνει μια απλή ιδιότητα του ουσιαστικού
- 2) **Συγκριτικός βαθμός** ! φανερώνει πως ένα ουσιαστικό έχει μια ιδιότητα σε μεγαλύτερο βαθμό από ένα άλλο.
- 3) **Υπερθετικός βαθμός** ! φανερώνει πως ένα ουσιαστικό έχει μια ιδιότητα στο μεγαλύτερο βαθμό από όλα τα όμοιά του.

! **Παραθετικά του επιθέτου** ! ο **συγκριτικός** και ο **υπερθετικός βαθμός**

! Τα παραθετικά σχηματίζονται και **μονολεκτικά** (μία λέξη) και **περιφραστικά** (πάνω από μία λέξη).

! Ο υπερθετικός έχει 2 τύπους:

- **Σχετικός υπερθετικός** ! συγκρίνει με όλα τα όμοια (ο ωραιότερος - ο πιο ωραίος)
- **Απόλυτος υπερθετικός!** φανερώνει μια ιδιότητα στον ανώτατο βαθμό χωρίς σύγκριση (ωραιότατος –πολύ ωραίος - πάρα πολύ ωραίος –πολύ πολύ ωραίος)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΒΑΘΜΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ		ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ		
	Μονολεκτικά	Περιφραστικά πιο + θετικός	ΣΧΕΤΙΚΟΣ Περιφραστικά άρθρο + συγκριτικός ο πιο + θετικός	ΑΠΟΛΥΤΟΣ Μονολεκτικά	Περιφραστικά πολύ +θετικός πάρα πολύ +θετικός
	-ότερος-η-ο			-ότατος-η-ο	
ωραίος	ωραιότερος	πιο ωραίος	ο ωραιότερος ο πιο ωραίος	ωραιότατος	πολύ ωραίος πάρα πολύ ωραίος
	-ύτερος			-ύτατος-η-ο	
βαθύς	βαθύτερος	πιο βαθύς	ο βαθύτερος ο πιο βαθύς	βαθύτατος	πολύ βαθύς πάρα πολύ βαθύς
	-έστερος-η-ο			-έστατος-η-ο	
επιεικής	επιεικέστερος	πιο επιεικής	ο επιεικέστερος ο πιο επιεικής	επιεικέστατος	πολύ επιεικής πάρα πολύ επιεικής

! Η κατάληξη **-ότερος, -ότατος** γράφεται πάντα με **όμικρον**. Μοναδική εξαίρεση αποτελούν τα τοπικά επιρρήματα **άνω, κάτω**, που διατηρούν το **ω** της επιρρηματικής κατάληξής τους. Π.χ. **ανώτερος - ανώτατος, κατώτερος – κατώτατος**

Β) ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

! Εκτός από τα επίθετα παραθετικά σχηματίζουν και τα επιρρήματα:

	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
--	-------------	-------------

Μονολεκτικά	! -ότερα (ωραιότερα) ! -ύτερα (βαθύτερα) ! -έστερα (επιεικέστερα)	! -ότατα (ωραιότατα) ! -ύτατα (βαθύτατα) ! -έστατα (επιεικέστατα)
Περιφραστικά	πιο + θετικός ! πιο ωραία ! πιο βαθιά ! πιο επιεικώς	πολύ /πάρα πολύ +θετικός ! πολύ ωραία –πάρα πολύ ωραία ! πολύ βαθιά –πάρα πολύ βαθιά ! πολύ επιεικώς –πάρα πολύ επιεικώς

Γ) **ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ** ! Μερικά επίθετα και επιρρήματα σχηματίζουν τα μονολεκτικά παραθετικά τους από διαφορετική ρίζα.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΩΝ			ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ		
ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ	ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
απλός	απλούστερος	απλούστατος	απλά /α	απλούστερα	απλούστατα
καλός	καλύτερος	άριστος	καλά	καλύτερα	άριστα
κακός	χειρότερος	χειρίστος /κάκιστος	κακά	χειρότερα	χειρίστα/ κάκιστα
λίγος	λιγότερος	ελάχιστος	λίγο	λιγότερο	ελάχιστα
πολύς	περισσότερος(πιότερος)	πλείστος	πολύ	περισσότερο (πιότερο)	-
γέρος	γεροντότερος				-
μεγάλος	μεγαλύτερος			μέγιστος	
μικρός	μικρότερος			ελάχιστος	

1. Να σχηματίσεις τα παραθετικά των παρακάτω επιθέτων μονολεκτικά και περιφραστικά.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
! (η) τίμια	τιμιότερη / πιο τίμια	η πιο τίμια /η τιμιότερη / τιμιότατη /πολύ τίμια
! (το) ζωηρό	.....	.....
! (ο) ταχύς	.....	.....
! (η) καλή	.....	.....
! (ο) συνεπής	.....	.....

2. Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τον κατάλληλο τύπο του **συγκριτικού** ή του **υπερθετικού** βαθμού.

- ! Ο Διονύσης είναι ..... (επιμελής) από εμένα.
- ! Ο ..... (μεγάλος) γιος της είναι ο ..... (καλός) μαθητής στην τάξη.
- ! Η Σαντορίνη είναι ένα ..... (μαγευτικό) νησί.
- ! Ήταν ..... (κακός) μέρες της ζωής μου.

- ! Ο συνταγματάρχης είναι ..... (άνω) από το λοχαγό.
- ! Η τιμωρία που του επιβλήθηκε ήταν ..... (επιεικής) απ' ό,τι περίμενε.
- ! Σίγουρα θα τα καταφέρεις. Είσαι ..... (καλό) παιδί.

3. Να γράψεις ένα σύνθετο επίθετο υπερθετικού βαθμού για να δηλώσεις πώς λέγεται αυτός που:

- ! είναι εντελώς παλαβός **θεοπάλαβος**
- ! είναι εντελώς τρελός .....
- ! είναι πάρα πολύ παχύς .....
- ! κινείται υπερβολικά .....
- ! είναι πάρα πολύ ξανθός .....
- ! είναι πάρα πολύ ευτυχισμένος .....
- ! είναι υπερβολικά αισιόδοξος .....
- ! είναι πάρα πολύ όμορφος .....
- ! είναι πάρα πολύ λαμπρός .....

Ονοματεπώνυμο.....

ΣΤ΄ τάξη

ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΡΑΣΕΙΣ

- ! **Εκφράσεις** είναι τα λόγια (λέξεις ή φράσεις) που έχουν κάποια ιδιαίτερη, συνήθως μεταφορική, σημασία. Π.χ. Έπεσε με τα μούτρα στο φαΐ. (άρχισε να τρώει με λαιμαργία χωρίς να δίνει σημασία σε τίποτε άλλο ή ήταν απόλυτα αφοσιωμένος στο φαγητό του).
- ! **Συμφράσεις** είναι τα λόγια, συνήθως δύο λέξεις μαζί, που τις συναντάμε κατά κανόνα μαζί και σημαίνουν ένα συγκεκριμένο πράγμα. Π.χ. σοκολάτα αμυγδάλου, ψωμί σικάλεως, χυμός πορτοκάλι, κρητικό παξιμάδι

1. Να αναγνωρίσεις αν οι παρακάτω υπογραμμισμένες φράσεις είναι **εκφράσεις** ή **συμφράσεις**.

- α) Η κ. Νίτσα παρήγγειλε μια τούρτα γενεθλίων για την κόρη της. (σύμφραση)
- β) Να σταματήσουμε στο ζαχαροπλαστείο ν' αγοράσουμε μια τούρτα παγωτό. (.....)
- γ) Ο γάμος της δημοφιλούς ηθοποιού έκανε το γύρο του κόσμου. (.....)
- δ) Είναι ζήτημα ζωής και θανάτου να μιλήσω αμέσως μαζί του. (.....)
- ε) Πόσο θα ήθελα έναν χυμό πορτοκάλι! (.....)

στ) Μόλις άκουσε το κόστος της ζημιάς έγινε πύραυλος. (.....)

ζ) Μ' αρέσουν πολύ τα γλυκά του ταψιού. (.....)

2. Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω προτάσεων με την κατάλληλη έκφραση ή σύμφραση από την παρένθεση.

(τροφική αλυσίδα, αλυσίδα εστιατορίων, σανίδα σωτηρίας, μέρα μεσημέρι, ημερομηνία λήξης, σουφλέ σοκολάτα, γέννημα θρέμμα)

α) Η ληστεία στην τράπεζα έγινε .....

β) Ο κ. Αποστόλου είναι ιδιοκτήτης .....

γ) Ο Τάκης είναι ..... θεσσαλονικιός.

δ) Η εξαφάνιση της θαλάσσιας χελώνας διέσπασε την ..... και οδήγησε στην αύξηση των μεδουσών.

ε) Μετά το γεύμα δοκιμάσαμε ..... που είχε φτιάξει η αδερφή του Πέτρου.

στ) Τα χρήματα που μου δάνεισες ήταν για μένα μια ....., έτσι ώστε να αποφύγω τους τοκογλύφους.

ζ) Να κοιτάζεις πάντα την ..... στα προϊόντα που αγοράζεις.

3. Να αντικαταστήσεις τις υπογραμμισμένες φράσεις των παρακάτω προτάσεων με τον κατάλληλο τύπο.

α) Ο Άρης είναι πιο συνεπής (συνεπέστερος) στις υποχρεώσεις του από το Νίκο.

β) Όλοι τους είναι συμπαθείς, ο Κώστας όμως είναι ο πιο συμπαθής απ' όλους. (.....)

γ) Είναι πολύ ακριβής (.....) στα ραντεβού του.

δ) Γέννησε ένα πολύ υγιές (.....) μωρό.

ε) Αγόρασε ένα εξαιρετικά πολυτελές (.....) διαμέρισμα.

στ) Μερικοί άνθρωποι είναι πολύ αναιδείς (.....)

4. Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω λέξεων με τα γράμματα που λείπουν.

Νε.....ταπος, σοφ.....τερη, αν.....τερος, βαθ.....τατα, νωρ.....τερα, κατ.....τατα, καλ.....τερα, γρηγορ.....τερος.

